

AUGUST 2021

MENNESKERETLIGE HENSYN NÅR AFVISTE ASYLANSØGERE FRIHEDSBERØVES

Politiet skal ifølge hjemrejseloven "så vidt muligt" frihedsberøve afviste asylansøgere, der ikke samarbejder om deres udsendelse, medmindre andre foranstaltninger er tilstrækkelige til at få den afviste asylansøger til at samarbejde. Flere menneskeretlige krav skal være opfyldt i den forbindelse.

Afviste asylansøgere og andre udlændinge uden opholdstilladelse, der ikke samarbejder om deres udsendelse fra Danmark, kan frihedsberøves, selvom de ikke har begået noget kriminelt.

Danske myndigheder har i årtier benyttet sig af såkaldte motivationsfremmende foranstaltninger som for eksempel frihedsberøvelse. I hjemrejseloven fremgår det, at en afvist asylansøger, som ikke medvirker til sin udrejse, "så vidt muligt" skal frihedsberøves, hvis ikke andre mindre indgribende foranstaltninger er tilstrækkelige til at få den afviste asylansøger til at samarbejde om udsendelsen.

MENNESKERETLIGE KRAV VED FRIHEDSBERØVELSE AF AFVISTE ASYLANSØGERE

Motivationsfremmende frihedsberøvelse er ikke i strid med menneskerettighederne. Men frihedsberøvelse er et af de mest intensive indgreb i den personlige frihed, og flere menneskeretlige krav skal derfor være opfyldt.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har opstillet en række krav til, hvornår der kan ske frihedsberøvelse af afviste asylansøgere eller andre udlændinge uden lovligt ophold:

- Staten skal løbende vurdere, hvorvidt det er realistisk at udsende den afviste asylansøger.
- Staten skal løbende dokumentere, at den har taget aktive skridt og udvist handlekraft for at få den afviste asylansøger udsendt.
- Når det er vanskeligt at få udstedt rejsedokumenter, skal staten indlede forhandlinger med den afviste asylansøgers nationale myndigheder.
- Staten skal efter omstændighederne undersøge mulighederne for at udsende den afviste asylansøger til et tredjeland, hvis det er usandsynligt, at den afviste asylansøger kan vende tilbage til sit oprindelsesland.

NY HJEMREJSELOV OG -STYRELSE SKAL FÅ FLERE TIL AT REJSE UD AF DANMARK

Den danske regering har siden 2020 øget indsatsen for at få afviste asylansøgere og andre udlændinge uden opholdstilladelse til at forlade Danmark. Som led i indsatsen trådte en ny hjemrejselov for udlændinge uden lovligt ophold i kraft 1. juni 2021. Formålet med hjemrejseloven er blandt andet, at flere afviste asylansøgere skal samarbejde om udrejsen og rejse frivilligt hjem.

Regeringen etablerede endvidere en hjemrejsestyrelse i august 2020 og understregede i den forbindelse, at regeringen ønsker at intensivere brugen af foranstaltninger, der har til formål at motivere afviste asylansøgere til at rejse ud af Danmark.

DANSKE RAMMER FOR FRIHEDSBERØVELSE AF AFVISTE ASYLANSØGERE

Ifølge udlændingeloven skal politiet i samarbejde med Hjemrejsestyrelsen løbende vurdere, om betingelserne for administrativ frihedsberøvelse er opfyldt. Er betingelserne opfyldt, har udlændingen ret til:

- at blive fremstillet for en dommer inden for tre døgn
- at blive tildelt en beskikket advokat.

Såfremt en domstol vurderer, at en frihedsberøvelse er lovlig, vil den afviste asylansøger blive frihedsberøvet i højst fire uger ad gangen.

Frihedsberøvelsen må som udgangspunkt ikke overstige seks måneder og må maksimalt forlænges med 12 måneder og i alt udgøre 18 måneder.

ANTALLET AF FRIHEDSBERØVEDE UDLÆNDINGE

Udlændingecenter Ellebæk har en kapacitet på 136 frihedsberøvede personer. 118 pladser anvendes til såkaldte asylpladser, som især optages til afviste asylansøgere, der står til at blive udsendt, mens de resterende 18 pladser er arrestpladser.

Ifølge Kriminalforsorgen sad der i december 2020 100 udlændinge frihedsberøvet på Udlændingecenter Ellebæks asylpladser. Ser man på hele 2020, var 85 af asylpladserne gennemsnitligt i brug.

I 2020 frem til midten af oktober var gennemsnitslængden for en frihedsberøvelse for alle udlændinge i Udlændingecenter Ellebæk 49,2 dage. Gennemsnittet i 2019 lå lidt lavere på 33,7 dage. Kriminalforsorgen vurderer, at stigningen fra 2019 til 2020 skyldes, at færre udlændinge kunne sendes ud af Danmark i 2020 på grund af COVID-19-pandemien.